

4 söndagen efter den Heliga Trefaldighets dag

Tom Hardts postilla, första årgången

Evangelium: Luk. 6:36–42.

I Guds, Faderns + och Sonens och Den Helige Andes, namn. Amen.

Över denna söndags texter och böner står i evangelieboken rubriken ”Rättfärdighet och barmhärtighet”. Dessa två egenskaper låter sig inte alltid förenas utan vidare. Den stränga, heliga rättfärdigheten kan tyckas sätta gränser för barmhärtigheten och hålla godheten inom uppdragna, snäva gränser. Barmhärtigheten å sin sida kan göra uppror mot rättfärdighetens ständiga krav och påminnelser och vilja flöda över i en allmän, formlös välvilja. Det är därför som bönen efter predikan säger: ”Giv att vi, efter din sons förebild, så handla mot vår nästa, att vi förena rättvisa och mildhet och så vandra dina vägar, som leda till liv och evig glädje.” Man kan vara rättfärdig och barmhärtig, uppfylld av guds helighet och godhet, allt på en och samma gång. Det är den gåva, som Jesus ger åt de sina genom Den Helige Ande.

Denna gåva är utgångspunkten för Jesu predikan i dagens evangelium. Han säger ju ”Varen barmhärtiga, såsom eder Fader är barmhärtig”. Han talar till människor, som genom ”vatten och Ande” (Joh. 3:15) har blivit barn till Gud, som förtröstar på Guds löften i dopet och så åkallar honom som sin Fader. Han klargör med allt eftertryck, att rättfärdighetens och barmhärtighetens väg inte kan anträdas utanför den kristna tron. Han talar i den gudomliga rättfärdighetens namn hårda och stränga ord om fariseismens falska lära, som leder människor i fördärvet. Så lär oss Jesus i dag, att

- I. **det nya, förlåtande hjärtat skapas bara genom Guds förlåtelse,**
- II. **i det nya, förlåtande hjärtat avläser vi Guds förlåtelse,**
- III. **det nya, förlåtande hjärtat talar utan fara det dömande Ordet.**

I. Det nya, förlåtande hjärtat skapas bara genom Guds förlåtelse.

Jesus undervisar i dagens evangelium om hur obotfärdighetens, egenrättfärdighetens och den inbillade

godhetens religion aldrig kan åstadkomma någon förändring i människohjärtat. Jesus säger: ”Kan väl en blind leda en blind? — Huru kan du säga till din broder; ’Broder, låt mig ta bort grandet i ditt öga, du som icke ser bjälken i ditt eget öga?’ Fariséerna i alla tider, skrudade i bönemantlar och kindlockar, i munkdräkter eller biskopskåpor, förkunnar oavsett den skylande kostymeringen, att bjälken icke finns i det egna ögat, att synden är något ringa och obetydligt, att det icke är sant, att ”det som är fött av kött, det är kött” (Joh. 3:6), att det är ett påhitt, att ”vi voro genom vår natur hemfallna åt vredesdomen, vi liksom de andra.” (Ef. 2:3) Så är det fria att genom tillrop och anvisningar förändra omvärlden, att förbättra tillvarons smärre brister, grandet i den mindre fullkomliga människans öga. Det är den glada, energiska, ondskefulla missionsaktivitet, som Jesus beskriver så: ”Ve eder, I skrifflärde och fariséer, I skrymtare, som faren omkring över vatten och land för att göra en proselyt, och när någon har blivit det, gören I honom till ett Gehennas barn, dubbelt värre än I själva ären!” (Matt. 23:15)

Bara domen över synden, bara den förlåtelse som Jesus har åstadkommit, bara dopets ”bad till ny födelse och förnyelse i Den Helige Ande” (Tit. 3:5) skapar den nya människa, som tror, att ”eder Fader är barmhärtig”, som kan uppfylla det ordet: ”Varen barmhärtiga, såsom eder Fader är barmhärtig.” Här sker det stora undret, att en ond människa blir god, att en människa kan förlåta och leva efter Jesu ord: ”Och om I gören gott mot dem som göra eder gott, vad tack kunnen I få därför? Också syndare göra ju detsamma. — Nej, älsken edra ovänner, och gören gott och given lån utan att hoppas på någon gengäld. Då skall eder lön bliva stor, och då skolen i vara den högstes barn, ty han är mild mot de otacksamma och onda.” (6:33 ff.)

II. I det nya, förlåtande hjärtat avläser vi Guds förlåtelse.

När Jesus i dagens evangelium lär oss: ”Förlåten, och eder skall bliva förlåtet”, ger han oss ett nytt stöd för vår tro på vår förlåtelse för Kristi försonings skull. Den förlåtelse, som Jesus har utverkat för oss ge-

nom sin fullkomliga, heliga lydnad till döden, gör han gripbar och tillgänglig för oss inte bara i evangelium och sakramenten utan också i vår förlåtelse av andra. Så underbart har han inrättat våra liv att varje människa, som gör oss ont, och som vi därför måste förlåta, blir som en vandrande dopkälla, som ett ambulering altare, som en flyttande biktstol: här framhämtas ju vår förlåtelse. Därför säger den stora katekesen om detta underbara förhållande, dagligen förkunnat i orden *"Förlåt oss våra skulder, såsom vi ock förlåta dem oss skyldiga äro"*. *"Ty lika mycket som dop och nattvard, vilka äro satta som utvärtes tecken, verka, lika mycket förmår också detta tecken, nämligen att stärka och glädja vårt samvete."* (SKB, s. 468).

III. Det nya, förlåtande hjärtat talar utan fara det dömande Ordet.

Den människa, som sålunda mött Guds förlåtelse i evangelium, i sakramenten och i sin egen förlåtelse av andra, är styrkt och utrustad till de största gärningar. Hon kan också förvalta det dömande Ordet, vara den gudomliga rättfärdighetens ombud. Det är en farlig sak, om man griper efter så heliga ting med otvagna händer, med opånyttfött sinne, på fariséers och syndares sätt. Då blir uttalandet av Guds stränga dom en retelse och eggelse för den gamla männis-

kan, som då kan tycka sig själv stor och mäktig, och som på detta sätt får utlopp för sitt förakt för andra. Då blir visserligen Ordet förkunnat, och dess kraft kan icke berövas det av verktygets bräcklighet, men den talande lider skada därav. Detta farliga sysslande med den gudomliga rättfärdighetens domsord är dock enligt Jesu befallning hans kristnas uppgift, och de lider ingen skada härav, så länge de står i sitt dop och har det nya, förlåtande hjärtat. Då kan de på Jesu befallning lära, som det sker här i dag: bryta staven över all falsk religion, tillsluta himmelen för de obotfärdiga, säga: *"Fördömen icke, så skolen I icke bliva fördömda"*, vilket ju betyder i klartext, att Gehennas eld träffar den, som syndar mot Guds bud, som icke förlåter sin fiende. Så farliga, hårda, förfärliga ord kan en kristen människa uttala, ja, skall hon uttala. De står i den gudomliga rättfärdighetens tjänst men samtidigt – trots allt – i den gudomliga barmhärtighetens och mildhetens. De vill ju väcka ur syndasömnen enligt det ordet: *"Menar du att jag har lust till den ogudaktiges död, säger Herren HERREN, och icke fastmer därtill att han vänder om från sin väg och får leva?"* (Hes. 18:23) När vi så gör, har Gud låtit oss få bönhörelse på den bönen, som föreskrivs för denna dag: *"att vi förena rättvisa och mildhet och så vandra dina vägar, som leda till liv och evig glädje"*.

Amen.